

Plnění cílů výzkumu za r. 2014

Oblast 1. Zdokonalení virtuálního badatelského prostředí Manuscriptoria – garant Zdeněk Uhlíř

Cíl 1: Získávat další partnery Manuscriptoria zejména v těch evropských zemích, kde je jich dosud málo

Plnění:

V roce 2014 byla získána za partnera Manuscriptoria Národní knihovna Arménie a byl vytvořen konektor pro ni a pro Rumunskou národní knihovnu. Bylo zahájeno jednání o agregaci digitálních dat a katalogu Rakouské národní knihovny a pokračovalo jednání o agregaci dat švédského konsorcia ArkA-D. Pro blízkou budoucnost bylo vytipováno jednání s potenciálními partnery - italským Biblioteca Medicea Laurenziana ve Florencii a polským Biblioteka Raczyńskich v Poznani.

Cíl 2: Zdokonalení osobního uživatelského účtu o možnost hyperlinkování cílů s persistentními adresami v Manuscriptoriu i mimo Manuscriptorium

Plnění:

V roce 2014 bylo vytvořeno a je dosud průběžně testováno hyperlinkování na persistentní adresy vně Manuscriptoria v rámci skladby virtuálních kolekcí a virtuálních dokumentů, jakož i v textových komentářích k virtuálním kolekcím a virtuálním dokumentům.

Cíl 3: Získání zpětné vazby od uživatelů z oboru digitální historie a digitální filologie a metodologický rozvoj za použitím digitálních technologií

Plnění:

Pracovníci výzkumného týmu Manuscriptoria se v roce 2014 se svými přednáškami, resp. prezentacemi zúčastnili zahraničních i domácích konferencí, seminářů a workshopů, jejichž předmětem byla digitalizace písemného a dokumentového dědictví, jakož i tvorba digitálních nástrojů pro jeho zpracování včetně nových technik a metodologií využití těchto nástrojů.

Cíl 4: Praktické testování vytváření edic hudebního zápisu a jejich zpřístupňování v Manuscriptoriu

Plnění:

V roce 2014 byla získána dobrovolnice pro testování editoru hudebního zápisu. Zahájila zkusmé vytváření edice jednoho hudebního rukopisu, jde však o záležitost dlouhodobou, která bude pokračovat i v příštím roce 2015.

Cíl 5: Vytvoření nástroje pro crowdsourcing ke korektuře automaticky získaných informací o typu obsahu digitálních obrazů

Výsledky:

Z_{polop} – nástroj pro crowdsourcing (2014 – 2015)

Plnění:

V rámci cíle týkajícího se automatického získávání informací o typu obsahu digitálních obrazů byl v roce 2014 vytvořen prototyp nástroje pro crowdsourcing ke korektuře automaticky získaných informací o typu obsahu digitálních obrazů. V příštím roce 2015 proběhne jeho testování a následné zařazení do služeb systému Manuscriptoria. Poloprovoz bude nahlášen do RIV za r. 2015.

Cíl 6: Vytvoření postupu pro korelování plnotextových a kartografických dat

Plnění:

V roce 2014 byla v součinnosti s katedrou geoinformatiky Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Mostě vytvořena analýza postupu při korelování plnotextových a kartografických dat v rámci systému Manuscriptorium. Vlastní provedení korelace plnotextových a kartografických dat proběhne v příštím roce 2015.

Cíl 7: Vytvoření v rámci Manuscriptoria nástroje pro publikování tzv. *articles* a tzv. *data articles*

Výsledky:

Z_{polop} – nástroj pro publikování (2015)

Plnění:

V roce 2014 byl na základě zahraničních zkušeností vytvořen konceptuální rámec pro provedení analýzy pro vytvoření nástroje k publikování tzv. *articles* a tzv. *data articles*.

Oblast 2b – Vývoj podpůrných/návazných aplikací pro dlouhodobou ochranu digitálních dat – garant Zdeněk Vašek

Cíl 1: dokončení N_{met} - certifikované metodiky pro prostupy pro přidělování a správu digitálních identifikátorů a digitálních dokumentů ze strany zapojených institucí (2014)

Výsledky:

N_{met} - certifikovaná metodika pro prostupy pro přidělování a správu digitálních identifikátorů a digitálních dokumentů (2014)

Plnění:

N_{met} - certifikovaná metodika pro prostupy pro přidělování a správu digitálních identifikátorů a digitálních dokumentů (2014): „Metodika pro přidělování a správu životního cyklu unikátních perzistentních identifikátorů digitálních dokumentů podle standardu URN:NBN“ byla odevzdána Odboru Výzkumu a vývoje Ministerstva kultury k certifikaci, v současnosti se čeká na druhý oponentský posudek. Během prvního pololetí roku 2014 byly analyzovány nejčastější typy nejasností v dosavadních předpisech pro přidělování perzistentních identifikátorů, na jejich základě pak byly vypracovány podrobnější pokyny pro producenty digitalizovaných dat. Pokyny společně s technickým manuálem a teoretickou studií o identifikátorech tvoří jádro předložené metodiky, která předkládá postup pro získání, správné použití a následné nakládání s unikátními persistentními identifikátory digitálních dokumentů kulturní povahy ze sféry knihoven v České republice. Metodika se zabývá životním cyklem identifikátorů založených na standardu URN:NBN, definuje potřebné kroky k získání identifikátoru, pravidla přidělování a následné dlouhodobé uložení a zpřístupnění digitálního dokumentu.

Cíl 2: Analýza využívání identifikátorů URN:NBN v zahraničí (EU), jeho aktuálního vývoje a nových funkcionalit zahraničních nástrojů pro resolvování (2014)

Plnění:

Analýza (jen interní dokument sloužící jako podpůrný materiál pro vznik Certifikované metodiky a jako východisko pro další vývoj; lze využít v příštím roce jako základ pro publikovanou studii): V průběhu roku 2014 vznikla analýza využívání perzistentních identifikátorů založených na standardu URN:NBN v dalších evropských zemích. Vznikla technická analýza jednotlivých databázových nástrojů a jejich resolvovacích funkcí. Byla podrobně rozebrána pravidla některých identifikačních systémů, především toho, který provozuje Německá národní knihovna (DNB) a jeho mutace v rámci jmenných podprostorů (zvláštní pravidla pro Švýcarsko). Jednotlivé analýzy poskytly poměrně široký vhled do identifikačních systémů, který ukázal, že možnosti pro poměrně široké národní úpravy, který norma identifikátoru URN:NBN poskytuje, byl plně využit. Jednotlivé systémy mají velké množství úprav, které reagují na národní specifika a rozdílné potřeby. Jednotný zůstává jen systém identifikace, dále se však rozchází v otázkách co vlastně identifikovat (jednotlivé strany či intelektuální entity nebo knižní produkce a akademické práce), jaké údaje spojit s identifikátorem. Naopak podobně jsou, tam kde existují, řešeny resolvovací funkce, což je podmíněno technickým řešením. Existuje proto značný prostor pro sdílení databází identifikovaných dokumentů, naopak takřka vyloučeno je jednotné přidělování identifikátorů, které musí zůstat na národní úrovni.

Oblast 3a – Plánování ochrany digitálních dokumentů - garant Zuzana Kvašová

Cíl 1: postupné zajištění dlouhodobé ochrany dat ve webarchivu

Výsledky:

J_{rec} - odborný článek na téma plánování dlouhodobé ochrany dat sklizených webových stránek (2014)

Plnění:

Vznikl článek, byl přijat a schválen recenzním řízením časopisu Proinflow. Zatím nepublikováno

V roce 2014 se pokračovalo s výzkumem v oblasti plánování dlouhodobé ochrany dat Webarchivu. Po vytvoření analýzy nástrojů vhodných pro formátovou analýzu, jako jeden z kroků plánování ochrany a určení strategie, jak toto plánování zajistit, byly realizovány dva základní kroky, definování tzv. designated community (určené skupiny) a vytvoření návrhu profilu archivu. Tyto procesy jsou popsány v odborném článku, uplatňovaném v recenzovaném časopise Proinflow.

BJAČKOVÁ, Barbora; KVASNICA, Jaroslav. Profilování kolekce a stanovení určené skupiny WebArchivu Národní knihovny ČR. *ProInflow* [online]. Dosud nepublikováno. ISSN 1804–2406.

Oblast 3c – Dlouhodobé zpřístupnění komplexních digitálních dat (webových stránek) - garant Zuzana Kvašová

Cíl 1: Vývoj aplikace na extrakci dat pro vytvoření metadatových souborů využitelných výzkumnou a akademickou obcí

Výsledky:

Z_{polop} – poloprovoz uživatelského rozhraní, které zpřístupňuje uživatelům metadata reprezentativní části dat z českého webového archivu (2014 - 2015)

Plnění:

V roce 2014 byly vytvořeny podklady pro vývoj aplikace (plánované dokončení a poloprovoz v r. 2015). Název dokumentu: Plánování ochrany dat, formátová analýza a zpřístupnění metadat (viz příloha). V této oblasti byla provedena formátová analýza reprezentativního vzorku dat pomocí různých nástrojů. Z nich byl vyhodnocen nástroj vhodný pro charakterizaci digitálních objektů k vytvoření collection profiling archivu. Výstupem

formátové analýzy byl první metadatový set, který bude sloužit pro pilotní provoz zpřístupňující aplikace.

Oblast 4 - Vývoj metodik ochrany, konzervace a restaurování knihovních fondů (historických i novodobých) – garant Petra Vávrová

Plnění:

Pokračovala třetí fáze **neinvazivního průzkumu Vyšehradského kodexu**, po dokončení průzkumu a na základě odsouhlasení restaurátorských postupů “Komisí pro posouzení stavu VK a PAK” bylo přistoupeno k jeho restaurování z důvodu přípravy na výstavu a byl připraven Condition Report (více viz v příloze). Bylo pokračováno v materiálovém průzkumu barevné vrstvy. Byla provedena fotodokumentace metodou false imaging celostránkových folií, bylo pokračováno v identifikaci zlacení metodou rentgen fluorescenční analýzy přístrojem Niton XLT a byl proveden rentgenový průzkum knižních desek.

Cíl 1: Vývoj metodiky N_{met} týkající se přípravy novodobých knihovních fondů na odkyselování a týkající se kontroly kvality odkyselování

Výsledky:

N_{met} – příprava novodobých knihovních fondů na odkyselování a kontrola kvality odkyselování (2014)

Plnění:

V Národní knihovně ČR se již několik let zabýváme metodami hromadného odkyselování, kvalitou odkyselení a metodikou výběru knih k odkyselování. Během posledních 2 let jsme připravili a odkyselili asi 3000 kg vázaných dokumentů. Z této praktické zkušenosti a diskuze s kolegy ze společnosti Zentrum für Bucherhaltung GmbH Leipzig (ZFB), která poskytuje komplexní služby hromadného odkyselování knihovních a archivních dokumentů metodou ZFB:2. Tato metoda se nám osvědčila při odkyselování materiálově různorodého novodobého knihovního fondu NK ČR a dosahuje parametrů a požadavků na ideální hromadnou metodu odkyselování. Jako každá metoda má však i tato metoda určitá omezení. Všechny tyto skutečnosti jsou shrnuty v metodice s názvem „**Příprava novodobých knihovních fondů na hromadné odkyselování a kontrola kvality po odkyselování – kritéria výběru a proces zpracování**“, která byla během roku 2014 zpracována a je připravena k certifikaci.

N_{met} – příprava novodobých knihovních fondů na odkyselování a kontrola kvality odkyselování (2014)

Jelikož během zpracování textu metodiky vzniklo a vyvstalo několik dalších dílčích nejasností a úkolů, nebyla metodika připravena k certifikaci do 15. 9. 2014, ale byla dokončována až do konce listopadu 2014. Metodika bude předložena k certifikaci začátkem roku 2015 a text metodiky bez certifikace předkládáme ke zprávě o výsledcích RIV.

Cíl 2: Pokračování souběžného měření koncentrace oxidů síry a dusíku po nastěhování historických fondů do barokního sálu, odolnosti papíru a vazebních materiálů vůči

světelnému záření a sledování vlivu světelných podmínek na vlastnosti materiálů knihovních fondů

Plnění:

V roce 2014 pokračovalo souběžné **měření koncentrace oxidů síry a dusíku v barokním sále** NK ČR, odolnosti papíru a vazebních materiálů vůči světelnému záření a sledování vlivu světelných podmínek na vlastnosti materiálů knihovních fondů, ale i materiálů obsažených v depozitářích (textilní závěsy, apod.). Velká pozornost byla věnována hledání optimálních podmínek a definování klimatických parametrů vhodných pro dlouhodobé uložení vzácných historických rukopisů a tisků (národní kulturní a kulturní památky).

Cíl 3: Příprava certifikované metodiky **N_{met}** týkající se přípravy historických tisků na digitalizaci z hlediska jejich fyzického stavu – metodika oprav historických tisků jako příprava na jejich digitalizaci, popř. metodiku ošetřování historických tisků po digitalizaci

Výsledky:

N_{met} příprava historických tisků na digitalizaci z hlediska jejich fyzického stavu (2014)

Plnění:

V rámci přípravy historických a vzácných dokumentů NK ČR na hromadnou digitalizaci ve spolupráci se společností Google v roce 2014 vznikla **“Metodika restaurování starých tisků před digitalizací”**, která si klade za cíl popsat v jednotlivých chronologických krocích postup přípravy starých tisků pro proces digitalizace. Vedle technických a konzervátorských otázek, které jsou s přípravou starých tisků vždy spojeny - expedice knih, rozřazení knih do kategorií podle míry poškození, popis základních konzervátorských opatření řeší metodika na základě podrobného návodného postup také otázku ambulantního restaurování historických knižních svazků. Konzervátorský průzkum a ambulantní restaurování starých tisků v rámci přípravy na jejich digitalizaci je důležitým a praktickým krokem při zajištění ochrany písemného kulturního dědictví. Metodika vznikla na základě získaných zkušeností s probíhající přípravou velkého množství starých tisků z Oddělení rukopisů a starých tisků (ORST) a Slovanské knihovny (SK) Národní knihovny ČR k digitalizaci.

N_{met} příprava historických tisků na digitalizaci z hlediska jejich fyzického stavu (2014)

Jelikož během zpracování textu metodiky vzniklo a vyvstalo několik dalších dílčích nejasností a úkolů, nebyla metodika připravena k certifikaci do 15. 9. 2014, ale byla dokončována až do konce listopadu 2014. Metodika bude předložena k certifikaci začátkem roku 2015 a text metodiky bez certifikace předkládáme ke zprávě o výsledcích RIV.

Oblast 5 – Výzkum kulturního dědictví a knižní kultury pozdně středověkých Čech – garant Kamil Boldan

Cíl 1: Provedení základního výzkumu knižní kultury pozdně středověkých Čech, zaměřeného na typografické jednolisty jagellonského věku a komunikační strategie poděbradského a jagellonského věku. Zkoumání okolností vzniku Kodexu vyšehradského a proměn jeho funkce v jednotlivých staletích.

Výsledky:

C – kapitola v knize Vyšehradský kodex věnovaná paleograficko-kodikologickým aspektům tohoto rukopisu a problematice benediktinských skriptorií ve středověku (autor Kamil Boldan, rok uplatnění 2014)

C – kapitola v knize Vyšehradský kodex věnovaná historickým okolnostem vzniku korunovačního evangelistáře českých králů a dalších kodexů z jeho skupiny a jejich osudům (autor Jindřich Marek, rok uplatnění 2014)

C – kapitola v kolektivní monografii Farrago festiva věnovaná užití jednolistového média v humanistickém diskurzu na přelomu 15./16. století (autor Kamil Boldan, rok uplatnění 2014)

J_{rec} – článek v odborném recenzovaném periodiku, který bude analyzovat využití tištěných formulářů v církevní praxi v českých zemích na přelomu 15. /16. století (autor Kamil Boldan, rok uplatnění 2014)

B – odborná kniha Typografické jednolisty jagellonského věku (příprava monografie, autor Kamil Boldan, předpokládaný rok uplatnění 2016)

C – kapitola v kolektivní monografii věnovaná polemikám Václava Korandy ml. a mediálním formám obhajoby utrakvismu (autor Jindřich Marek, rok uplatnění 2014)

J_{neimp} – článek v odborném neimpaktovaném zahraničním periodiku (rozbor textu významného protiutrakvistického polemika Mařika Rvačky, autor Jindřich Marek, rok uplatnění 2014)

J_{rec} – článek v odborném recenzovaném periodiku (prozkoumá polemiku hlavního představitele utrakvistů Václava Korandy ml. se zástupci katolické strany, autor Jindřich Marek, rok uplatnění 2014)

B – odborná kniha Václav Koranda ml. a proměny komunikace v jagellonském věku (příprava monografie, autor Jindřich Marek, předpokládaný rok uplatnění 2016)

Plnění:

Byl prováděn průzkum jednolistových tisků v Germánském Národním muzeu v Norimberku, Univerzitní knihovně v Lipsku a v domácích archivech a krajských vědeckých knihovnách. Probíhala příprava monografie Úřední typografické jednolisty jagellonského věku (rok vydání 2016). Byl dokončen bibliografický soupis bohemikálních jednolistů, který bude její součástí. Pro publikaci byly objednány reprodukce nově objevených bohemik z Pierpont Morgan Library v New Yorku, Univerzitních knihoven v Uppsale, Vídni a Lodži, Vědecké knihovny v Olomouci a ze Státního archivu v Třeboni. Kamil Boldan přednesl referát na mezinárodní vědecké konferenci Tempus libri pořadané Ústavem romanistiky Jihočeské univerzity, který byl věnován jednolistovým nabídkám tiskařů z 15. století (Český Krumlov, 23. - 26. října 2014). V kolektivní monografii Humanismus v rozmanitosti pohledů – Farrago festiva publikoval článek o bohemikálních humanistických jednolistech 15. století. Článek o využití tištěných formulářů v odpustkových kampaních, který je mezi plánovanými výsledky na rok 2014, vyjde z důvodu dlouhodobého onemocnění redaktora příslušného svazku Colloquia mediaevalia Pragensia až počátkem roku 2015. Vedle toho K. Boldan připravil a odevzdal do tisku další dva příspěvky o raných typografických jednolistech.

Výzkum komunikačních strategií poděbradského a jagellonského věku se věnoval osobnosti Václava Korandy ml. Byla podniknuta zahraniční služební cesta do Budyšína (Bautzen), kde byl proveden průzkum kodexů z husitského období. Vedle toho bylo uskutečněno několik domácích služebních cest, jež si kladly za cíl nalézt či prozkoumat již známé kodexy z Korandovy knihovny (Brno, Rajhrad, Hradec Králové, Terezín). Při těchto služebních cestách byla tam, kde to bylo možné (Budyšín, Hradec Králové) pořízena fotodokumentace památek z husitské doby. Vedle toho bylo objednáno několik reprodukcí z rukopisů (Univerzitní knihovna v Toruni, Knihovna Metropolitní kapituly u sv. Víta uložená v Archivu Pražského hradu). Příspěvek věnovaný polemikám Václava Korandy ml. a mediálními formám obhajoby utrakvismu byl publikován v kolektivní monografii. Další, obsáhlý příspěvek věnovaný literární polemice Václava Korandy s protivníky z řad katolíků, byl odevzdán do tisku v recenzovaném časopisu Mediaevalia Historica Bohemica k otištění v roce 2015. Článek v odborném neimpaktovaném zahraničním periodiku (rozbor textu významného protiutrakvistického polemika Mařika Rvačky) by měl být vzhledem k průtahům s vydáním periodika (Abhandlungen der Sächsischen Akademie der Wissenschaften) způsobeným vážnou nemocí editora svazku podle informace zahraničních partnerů zveřejněn v roce 2015. V přípravě monografie Václav Koranda ml. a knižní kultura jeho doby (rok vydání 2016) bylo pokračováno sběrem kopií z rukopisů, jejich přepisy a vyhodnocením. Byla též připravena kapitola o životě Václava Korandy ml. a probíhal také výzkum jeho knihovny. Výsledky bádání o Korandově pojetí kompaktát prezentoval Jindřich Marek na konferenci Kalich jako symbol (Praha, ETF UK, 10. října 2014) a budou v příštím roce vydány tiskem.

Pro chystanou monografii o Kodexu vyšehradském prováděli oba členové řešitelského týmu heuristiku, shromáždili kopie rozsáhlé zahraniční i domácí literatury k tématu a věnovali se

přípravě svých kapitol. Výstava Vyšehradského kodexu, která měla být součástí výstavního projektu Národní galerie *Otevři zahradu rajskou* o řádu benediktinů, byla z rozhodnutí vedení Národní knihovny zrušena. Vzhledem k tomu, že monografie byla přesunuta do edičního plánu na rok 2015, předpokládá se zveřejnění plánovaných výsledků v příštím roce.

Cíl 2: Mezinárodní spolupráce při výzkumu kulturního dědictví

V rámci konsorcia Text Encoding Initiative (TEI) sledování vývoje jeho standardu (je dlouhodobě platformou popisu rukopisů v digitální knihovně Manuscriptorium) a příp. návrhy na optimalizaci jeho využití pro popis rukopisů, příp. pro přepisy plných textů. Pokračování pasportizace pozdně středověkých vazeb zdobených slepotiskem v českých institucích, vyčlenění bohemikálního knihařského materiálu a jeho zpracování a strukturace podle kritérií Einbanddatenbank.

Výsledky:

J_{rec} – článek v odborném recenzovaném periodiku (představí perspektivy vývoje standardu TEI pro popis rukopisů a přepisy textů, autor Jindřich Marek, rok uplatnění 2014)

Plnění:

J. Marek se aktivně zúčastnil výročního zasedání konsorcia TEI v Evanstonu, IL ve Spojených státech amerických. Vedle toho, že sledoval nové trendy v TEI a v XML obecně, se zapojil do diskuse na setkání zájmových skupin k rukopisům a ke knihovnám. Zúčastnil se též workshopu věnovanému schématu TEI ODD odvozování schémat. Na setkání pracovní skupiny k rukopisům představil záměr Národní knihovny zpracovat v následujícím plánovacím období v rámci základního výzkumu provenience středověkých knih, k němuž už bylo nakročeno první fází zpracování knižních vazeb. Tento záměr byl hodnocen velmi pozitivně, také s očekáváním případných budoucích úprav schématu TEI pro popis rukopisů, aby do něho bylo možné vkládat kvalifikované informace o exemplářových znacích středověkých knih, tedy proveniencích a knižních vazbách. Byl publikován článek, který poprvé v češtině představil možnosti využití standardu TEI jak pro popis rukopisů, tak pro edice textů.

V rámci účasti na budování celoevropské databáze Einbanddatenbank provedl člen řešitelského týmu K. Boldan pasportizaci všech pozdně středověkých vazeb zdobených slepotiskem ve fondu Knihovny Národního muzea (nyní uloženém v depozitáři v Terezíně), krajských vědeckých knihoven v Českých Budějovicích, Plzni a Liberci a v jednotlivých oblastních a okresních archivech. Bylo pořízeno více než tisíc tužkových obtahů slepotiskové výzdoby vazeb. Jejich zpracování a zatřídění podle kritérií Einbanddatenbank prováděla studentka knihovnědy na FF UK Jana Tvrzníková, zaměstnaná formou DPČ. Na archivaci tužkových obtahů bylo zakoupeno 56 kusů pákových pořadačů. K. Boldan se zúčastnil zasedání pracovní skupiny databáze Einbanddatenbank ve Württembergische

Landesbibliothek ve Stuttgartu, kde přednesl německý referát o zpracování pozdně gotických slepotiskových vazeb z českých sbírek a metodě bližší lokalizace bohemikálních dílen.

Oblast 6 – Výzkum knižní kultury raně novověkých Čech - garant Alena Richterová

Cíl 1: Průzkum psaných a tištěných novin se zprávami o Čechách do roku 1620.

Průzkum archívních a knižních fondů domácích i zahraničních se zaměřením na excerpci zpráv psaných a tištěných novin o událostech v Čechách až do roku 1620. Pozornost bude věnována především objasnění vzájemných souvislostí vzniku obou těchto novodobých komunikačních médií a činnosti zpravodajské sítě vytvořené k tomuto účelu.

Státní oblastní archiv Třeboň, fond Historica, psané noviny pro Rožmberky, od roku 1503-1592, sign. 3449-5610, excerpte zpráv z Prahy

Sächsische Landesbibliothek - Staats-und Universitätsbibliothek Dresden, Abteilung 6/ Sammlungen, Sammlung von Handschriften. Zeitungssammlung der sächsischen Kurfürsten, excerpte zpráv z Prahy a z Čech do roku 1620

Národní knihovna ČR, fond starých tisků (především drobné tisky ze sign. 65 G)

Výsledky:

D – příspěvek *Zprávy z Prahy v psaných novinách dnes uložených ve Vídni* v recenzovaném sborníku Studie o rukopisech, Praha, Masarykův ústav a Archiv AV ČR, Komise pro soupis a studium rukopisů, předpokládaný rok **uplatnění 2014**

J_{rec} – článek v odborném recenzovaném periodiku (Studia Rudolphina, analýza zpráv z tištěných a psaných novin o událostech na dvoře Rudolfa II.), dílčí výsledky, (předpokládaný **rok uplatnění 2015**)

Plnění:

V roce 2014 se výzkum zaměřil zejména na zpracování údajů získaných předchozí excerptí z psaných novin dochovaných v archívních fondech domácích institucí a v archívních a knihovních fondech ústředních institucí ve Vídni. Nově byla pozornost věnována písemnostem dochovaným v Drážďanech: byly excerptovány katalogy rukopisných sbírek Sächsische Landesbibliothek - Staats-und Universitätsbibliothek v Drážďanech a důkladně byly excerptovány psané noviny uložené v archívních fondech Sächsisches Staatsarchiv / Hauptstaatsarchiv Dresden. Tam dochovaná kompletní řada psaných novin, pravidelně zasílaných saským kurfiřtům nebo jejich tajným radům, je totiž v odborné literatuře zatím zcela neznámá. Ze svazků se signaturami Loc. 10729/04; Loc. 10731/04; Loc. 10696/14; Loc. 10725/03 a Loc. 10726/01 byly pořízeny obsáhlé výpisky především ze zpráv z Prahy (částečně

také Vídně) o událostech v letech 1571-1620 a pořízeny fotokopie zpráv o událostech v Praze roku 1611.

Neuplatněný výsledek.

D

2. 2015

3. Richterová, Alena

4. „Zprávy z Prahy v psaných novinách dnes uložených ve Vídni“

5. DKRVO

6. Studie o rukopisech, Masarykův ústav a Archiv AV ČR, Komise pro soupis a studium rukopisů

7. Národní knihovna ČR

Zdůvodnění : vzhledem k mimořádně obtížné čitelnosti pramenů, získaných ve fotokopiích ze zahraničních knihovných i archívních fondů, je jejich zpracování časově značně náročné. Výsledek bude proto uplatněn až v roce 2015.

Cíl 2: Czerninská rodová knihovna, její geneze, dějiny a skladba

Rekonstrukce Czerninské rodové knihovny se zaměřením na identifikaci rukopisů a tisků této provenience. Pokračování ve zpracování identifikovaných rukopisů a tisků. Rešerše v rodinných archivech Czerninů a Lobkowiczů.

Praha, Národní knihovna ČR, fond rukopisů (sign. XXIII) a fond starých tisků (sign. 65);

Státní oblastní archiv Třeboň, pobočka Jindřichův Hradec, fond Rodinný archiv Czerninů z Chudenic;

Lobkowiczký archiv mělnický na zámku Mělník, fond Rodinný archiv Lobkowiczové Mělník.

Výsledky:

D – příspěvek ve sborníku z konference Bibliotheca Antiqua 2014, Olomouc (charakteristika fondu Czerninské knihovny a nastínění její historie a vývoje) dílčí výsledky, předpokládaný **rok uplatnění 2014**

D – příspěvek *Zapomenutá sbírka apelačního rady Václava Řehoře Hannla aneb odkud pocházely středověké rukopisy někdejší majorátní czerninské knihovny* v recenzovaném sborníku Studie o rukopisech, Praha, Masarykův ústav a Archiv AV ČR, Komise pro soupis a studium rukopisů, **předpokládaný rok uplatnění 2014**

Plnění:

V oblasti rukopisů byla dokončena rekonstrukce sbírky apelačního rady Václava Řehoře Hannla (+1718), která tvoří nejcennější část czerninské sbírky rukopisů, výsledkem je studie odevzdaná k recenznímu řízení. Pokračovala katalogizace rukopisů pro připravovaný tištěný katalog (dosud zkatalogizováno 122 signatur). V oblasti tisků proběhla identifikace knih czerninské provenience v neosignované části fondu pražské lobkowiczské knihovny, jejich osignování a zpracování. Bylo dokončeno zpracování tisků 16. století knih czerninské provenience. Dokončení rešerše v rodinných archivech Czerninů a Lobkowiczů, v obou fondech byly pořízeny digitální kopie obsahově nejvýznamnějších archiválií.

Praha, Národní knihovna ČR, fond rukopisů (sign. XXIII) a fond starých tisků (sign. 65);
Státní oblastní archiv Třeboň, pobočka Jindřichův Hradec, fond Rodinný archiv Czerninů z Chudenic;
Lobkowiczký archiv mělnický na zámku Mělník, fond Rodinný archiv Lobkowiczové Mělník.

Uplatněný výsledek:

1. D
2. 2014
3. Adamaitis, Zuzana a Paličková, Tereza
4. „Zpráva o zpracování fondu starých tisků czerninské knihovny uložené v oddělení rukopisů a starých tisků Národní knihovny ČR“
5. DKRVO
6. 978-80-7053-306-2; Bibliotheca antiqua 2014. Sborník z 23. konference 5.-6. listopadu 2014 Olomouc, 8 stran, s. 41-48, Olomouc, Vědecká knihovna v Olomouci
7. Národní knihovna ČR

Neuplatněný výsledek:

1. D
2. 2015
3. Svobodová, Milada
4. „Zapomenutá sbírka apelačního rady Václava Řehoře Hannla aneb odkud pocházely středověké rukopisy někdejší majorátní czerninské knihovny“
5. DKRVO
6. Studie o rukopisech, Masarykův ústav a Archiv AV ČR, Komise pro soupis a studium rukopisů .
7. Národní knihovna ČR

Zdůvodnění: **odevzdáno k recenznímu řízení, mělo by vyjít ve 45. čísle do konce roku 2015**

Cíl 3: Sbíрка map pocházející z pražské lobkowiczské knihovny

Průzkum knižních fondů se zaměřením na rekonstrukci starších vrstev sbírky, dokončení jejich zpracování včetně identifikace dokladů lobkowiczské provenience, rešerše archivních materiálů v Národní knihovně a dalších institucích

Praha, Národní knihovna ČR, mapová sbírka (sign. 62 A); Mapová sbírka Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy v Praze; Lobkowiczky archiv mělnický na zámku Mělník, fond Rodinný archiv Lobkowiczové Mělník.

Výsledky:

D – Příspěvek v recenzovaném sborníku (monografický materiál věnovaný mapě CARTE CHOROGRAPHIQUE et MILITAIRE de la partie de la SAXE et de la BOHÊME par ou les Armées combinées de Prusse et de Saxe sont entrees en Bohême, aux Ordres de SON ALT: ROI: MGR: LE PRINCE HENRI DE PRUSSE en 1778), předpokládaný **rok uplatnění 2014**

Plnění:

Pokračování rešerší rukopisného lístkového katalogu tohoto fondu a identifikace titulů nezvěstných map. Pokračování katalogizace sign 62 A 184-400, celkem 183 dochovaných signatur (897 mapových listů) a zjištění starších signaturových řad, které budou východiskem k rekonstrukci původní podoby sbírky.

Katalogizace dále potvrdila předpokládanou lobkowiczskou provenienci sbírky přítomností signovaných exemplářů či razítky. Zajímavým zjištěním byla identifikace mědirytové předlohy ve fondu vídeňské ÖNB k jedné z rukopisných map lobkowiczské sbírky, či identifikace chybějících listů defektních exemplářů. Přítomnost větších souborů vojenských map zřejmě umožní vztáhnout dané exempláře ke konkrétním aktivitám příslušníků rodu.

Neuplatněný výsledek:

1. **D**
2. 2015
3. Sobotka, Jan
4. Pruská mapa části Saska a severních Čech v době války o dědictví bavorské
5. DKRVO
6. Vlastivědný sborník Bezděz, 25, 2015
7. Národní knihovna ČR

Zdůvodnění: dokončeno recenzní řízení, vyjde v č. 25 v roce 2015

V Praze dne 9. prosince 2014

Ing. Tomáš Böhm
Generální ředitel

Seznam příloh

1. Zpráva o činnosti třetí fáze průzkumu Vyšehradského kodexu a jeho restaurování
2. Plánování ochrany dat, formátová analýza a zpřístupnění metadat